

IJssel- en Lekroute

Praktische informatie

Route

Route over het Hooglandse Jaagpad langs de IJssel, langs het Klaphek, over de Lekdijk, door Vreeswijk en door Park Oudegein. U komt langs de watertoren, over een verrassend paadje langs de Kromme IJssel, langs een rioolwaterzuiveringsinstallatie en door het oude centrum van Vreeswijk. Een route vol van historie en mooie waterkijkpunten

Lengte

12 km.

Route aanduiding

Start en eindpunt

Het Milieu Educatie Centrum (MEC) in Park Oudegein

Parkeren

Naast Jack's Grillhouse, Parkhout 2 of anders iets verderop op de parkeerplaats bij Sportcomplex Parkhout

Inkorten

Het asfaltpaadje langs de Kromme IJssel is smal, hobbelig en niet geschikt voor fietsende jonge kinderen en fietsen met fietskarren. Er is ook een kortere fietsroute beschreven die wel met jonge kinderen en/of fietskarren te doen is.

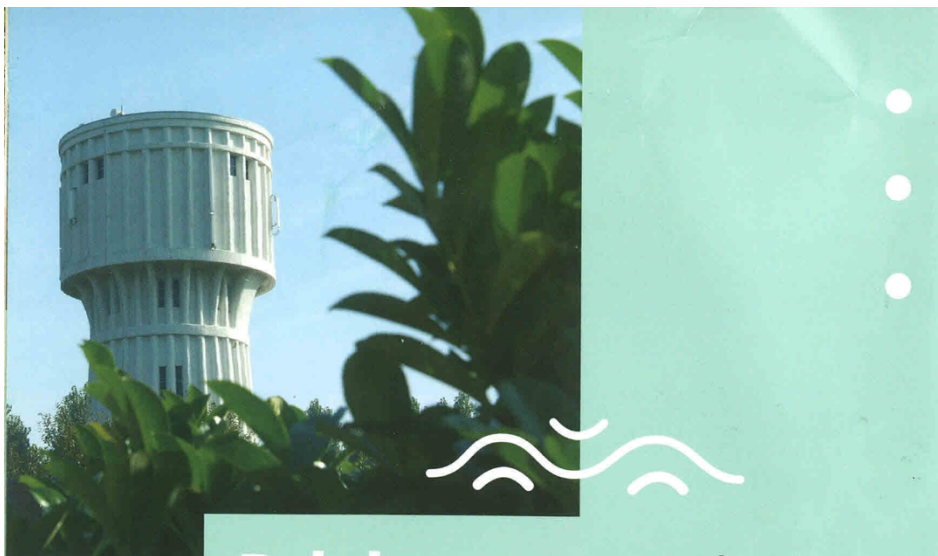
Horeca

In Vreeswijk bij de Oude Sluis
Aan de Handelskade bij het Merwedekanaal
In Fokkesteeg op de Rapenburgerschans

Informatiepaneel

Bij kijkpunt 2 aan het Hooglandse Jaagpad

Drinkwatervoorziening

Aan het begin van de waterketen staat drinkwaterwinning uit grondwater. In Nieuwegein zorgt drinkwaterbedrijf Vitens ervoor dat er dag en nacht schoon drinkwater uit de kraan stroomt.

Grondwater

Neerslag die op de Utrechtse Heuvelrug valt, zakt weg in de zandbodem. Dat is het begin van een reis die honderden jaren duurt. Heel langzaam sijpelt het water naar beneden. In de diepe ondergrond stroomt het weg in westelijke richting, ook onder Nieuwegein door. Bij de watertoren aan het Hooglandse Jaagpad ligt een waterwingebied. Daar pompt Vitens het grondwater van een diepte van 75 tot 105 meter naar boven. Dit drinkwater is bestemd voor IJsselstein. Het kraanwater in Nieuwegein is afkomstig van de waterwinning bij Tull en 't Waal. Vitens haalt hier van een diepte van 90 tot 165 meter gemiddeld zo'n 5 miljoen m³ per jaar naar boven.

Zuiver water

Het grondwater is schoon en gezond, maar bevat van nature ijzer en mangaan. Deze stoffen zijn onschadelijk voor de gezondheid, maar voor de helderheid van het water is het beter ze uit het water te filteren. Eerst wordt er heel veel lucht (zuurstof) door het water gevoerd. Na dit bubbelbad gaat het water door filters met zeer kleine gaatjes. Door deze beluchting en filtratie verdwijnen vrijwel alle minuscule ijzer- en mangaandeeltjes. Na opslag in zogeheten reinwaterkelders pompt Vitens het water naar zijn klanten.

Kijkpunten

1 Doorslag

In de 12e eeuw liet de stad Utrecht een kanaal graven van de Tolsteegpoort tot aan de Randijk bij Oudegein. Bij die dijk was een overslagpunt voor goederen. Achter de dijk lag een geul die de verbinding vormde met de Lek. De aanleg van de Noorder IJsseldijk maakte de Randijk overbodig. Deze werd in 1148 doorgegraven. Het 'doorslaan' van die dijk leeft nog altijd voort in de naam Doorslag. De Doorslag werd verlengd tot aan de nieuwe dijk langs de Hollandse IJssel. Op die plek, waar de schepen overgeladen moesten worden, ontstond het handelsstadje Gein.

2 Watertoren

Je kunt er niet omheen, de 28,5 meter hoge watertoren aan de Hollandse IJssel. In 1911 is de toren gebouwd volgens een in België uitgevonden systeem. Dat is te herkennen aan de verticale ribben op de buitenkant van de toren. Dankzij die bijzondere bouw is de toren een Rijksmonument. Hij blijft er dus staan, ook al is hij sinds 1995 niet meer in gebruik voor de verspreiding van drinkwater. In het gebied rond de watertoren wint Vitens jaarlijks 2,5 miljard liter grondwater dat zich op een diepte van 75 tot 105 meter bevindt. Na zuivering wordt dit water geleverd aan huishoudens en bedrijven in IJsselstein.

3 Kromme IJssel

Zo niet het mooiste, dan in ieder geval het meest verrassende stukje van deze route: het smalle paadje langs de Kromme IJssel. Het heeft alles van een vergeten rivier, zo weggestopt achter de A2. Ooit was dat anders: tussen 1150 en 1285 voeren hier schepen met goederen die

IJssel- en Lekroute

Afkortingen

LA	Linksaf
L	Links
RA	Rechtsaf
R	Rechts
RD	Rechtdoor

Routebeschrijving

1. Het terrein van het MEC afrijden en voor de molen **LA**
2. Het fietspad langs de boomgaard afrijden
3. Drukke weg oversteken en **RD** het fietspad op, Geinoord
4. Op kruising van fietspaden in het park **RA**
5. Aan het eind **RA**, langs de IJssel richting IJsselstein
6. Vlak voor oude boerderij **LA** bruggetje over
7. Het Hooglandse Jaagpad langs de IJssel volgen en de watertoren passeren
8. Zo'n 100 m. voor het viaduct van de snelweg **LA**, Parallelweg
9. Achter benzinstation langs en vervolgens langs de geluidsmuur van de snelweg fietsen
10. Iets voorbij tuin De Evolutie bruggetje over en direct **RA** onder de snelweg door

NB. Het asfaltpaadje langs de Kromme IJssel is smal, hobbelig en niet geschikt voor fietsende jonge kinderen en fietsen met fietskarren. Een alternatief is om RD de Parallelweg af te fietsen,

vervolgens LA Geindijk, eerste straat RA Irisstraat, op kruising RA fietspad Waterbies, onder Zandveldseweg door en aan eind LA Lekboulevard; vervolg routebeschrijving bij 19.

11. **RD** over hobbelig asfaltpaadje langs het water
12. Na 400 m. buigt het paadje van de IJssel af
13. Ter hoogte van volkstuinen gaat het pad over in een weg
14. Voor de ingang van Riolwaterzuiveringsinstallatie Klaphek **RA**, Het Klaphek
15. Op de Lekdijk **LA**
16. Zo'n 100 m. voor de snelweg **RD** fietspad volgen, Doorgaand Verkeer
17. Onder de snelweg doorfietsen
18. Op splitsing **LA**, Lekboulevard richting Vianen en Nieuwegein
19. U passeert de jachthaven; indien u **RA** gaat over de Veerweg komt u uit bij het voet/- fietsveer naar Vianen (ma-vr 7.30-18.00 uur, za-zo 10.00-18.00 uur, nov.-mrt. niet op zon- en feestdagen)
20. De Lekboulevard **RD** blijven volgen
21. Met een bocht naar **L** komt u langs het Merwedekanaal te fietsen
22. Eerste brug **RA**, Emmabrug langs de Koninginnensluis
23. Met eerst een bocht naar **R** en daarna naar **L** Vreeswijk in fietsen, Molenstraat
24. Bij de gracht (Vaartse Rijn) **RD** de brug over fietsen
25. **RD** de Lekstraat inrijden tot op de dijk
26. Over de Voorhavendijk langs de Lek rijden

via de Vaartse Rijn van en naar Utrecht werden vervoerd. Tot 1285 stond de Kromme IJssel in verbinding met de Lek. Maar na de aanleg van de IJsseldam bij het Klaphek stokte de aanvoer van water en vernauwde het rivierbed zich tot het idyllische, kronkelende stroompje van nu.

4 Riolwaterzuiveringsinstallatie

In de rioolwaterzuiveringsinstallatie zuivert het waterschap afvalwater in drie stappen. Eerst halen filters het grove vuil eruit, dan volgt een zandvang. In de tweede stap begint de biologische zuivering. In een beluchtingstank breken zuurstof en bacteriën organische stoffen in het water af. Grote beluchters, een soort overmaatse slagroomkloppers, brengen het water in beweging. Daardoor komt er lucht en dus zuurstof in het water. Deze beluchting is niet meer dan een versnelling van het natuurlijke zuiveringsproces dat buiten in de sloot plaatsvindt. In de derde fase bezinken de slibvlokken met bacteriën. Ze worden afgetapt en teruggepompt naar de beluchtingstank. Het water uit de nabezinktank wordt op de Lek geloosd. Dat kan, want het is zo schoon, dat vissen er weer in kunnen leven.

5 Klaphek

Voorbij boerderij Het Klaphek klimt de weg naar de dijk. Hier liet graaf Floris V de Hollandse IJssel in 1285 afdammen. Daarmee werd de verbinding met de Lek verbroken en verminderde de kans op overstromingen in Holland, het gebied waar Floris de touwtjes in handen had. Eén nadeel: Utrecht moest weer op zoek naar een

nieuwe verbinding met de Lek en vond die in Vreeswijk (zie routepunt 7). In de uiterwaard staat een monument dat herinnert aan de voltooiing van de verbetering van de rivierdijken in dit gebied. In de gedenkzuil zijn een rijkspeilschaal van 1854 en een peilschaalsteen verwerkt, beide afkomstig uit het voormalige peilschaalhuis Klaphek aan de IJsseldam.

6 Lekdijk

In de loop van eeuwen heeft het waterschap steeds gesleuteld aan de Lekdijk. Door verbeteringen is de dijk breder en hoger geworden. De Lekdijk is één van de hoofdwaterkeringen van Nederland. Het waterschap zorgt voor het beheer en onderhoud van deze winterdijk. Bij ernstig hoogwater komt het dijkleger in actie. Vroeger waren alle mannen die aan de dijk woonden verplicht zich te melden. Ze sliepen in een zogenaamd waakhuis. Tegenwoordig vormen medewerkers van het waterschap het dijkleger.

7 De Oude Sluis in Vreeswijk

Het dorp Vreeswijk dankt zijn bestaan aan de sluisen die het Hollandse en Utrechtse achterland via de Vaartse Rijn verbonden met de Lek. Al in 1373 lieten de Utrechtse gilden hier een eerste sluis bouwen. De aanleg van het Merwedekanaal en de Koninginnensluis in 1892 maakte de Oude Sluis vrijwel overbodig. Tegenwoordig heeft de Oude Sluis alleen nog een functie in de toe- en afvoer van vers water naar de grachten van Utrecht. Dit is in de avonden te zien. Scheepvaart is niet meer mogelijk, want de sluisdeuren zijn dichtgemetseld bij de laatste dijkverbetering eind 20e eeuw.

27. Voorbij Fort Vreeswijk fietsen en de dijk met een bocht naar **L** volgen
28. Ca. 100 m. voor de Prinses Beatrixsluis scherp **LA** de dijk af, langs volkstuinen
29. Eerste straat **LA**, Prinsessenweg
30. De 3e straat **RA**, Dr. B.J. Buurmanstraat
31. Aan het eind **LA**, Wierselaan
32. Langs de Museumwerf Vreeswijk fietsen
33. Op kruispunt **RA**, Oranjestraat
34. Bij de gracht (Vaartse Rijn) **RD** de brug overfietsen
35. **RD** de Koninginnenlaan inrijden
36. Via brug over het Merwedekanaal Vreeswijk verlaten
37. Direct voorbij de brug **RA**, Handelskade richting Nieuwegein-Centrum
38. Na 500 m. bij ANWB-handwijzer 12533 **LA**, Wiersdijk richting IJsselstein
39. Aan het eind **RA**, Noorderstraat
40. Op kruispunt **RD**, fietspad richting Vianen en IJsselstein
41. Door tunneltje fietsen en direct daarna **RA** een parkeerplaats op
42. **R** aanhouden richting tramhalte
43. Na tramhalte **RA** een fietspad op
44. Het fietspad loopt een stukje parallel aan de trambaan en buigt voorbij de sportvelden **L** Park Oudegein in
45. Het fietspad via enkele bochten volgen en een basketbalkooi en skatebaan passeren
46. Op kruising van fietspaden **RD**
47. Na het speelveld en voor de weide van de kinderboerderij **LA**
48. Voor de molen **LA** en direct weer **LA** tot voor het MEC